

Štampa vsak štirikrat
in velja s polredno
moč in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
30 denov leta 1.4.—
za pol leta 2.—
za leto leta 1.—

Štampa se po pošiljanju
sprejemlje v tiskarici
na Cesta, kmetijske
cristo hlev. A. Leta se
pošilja do odjave.

Štampa štata tis-
kovnega društva do-
luga list brez po-
sredstva.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posrednik listi dobi
se v tiskarici in po
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Nekopel se ne vro-
dajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznaka se plačuje
od navadne vrednote,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 20 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 30.

V Mariboru, dne 28. julija 1904.

Tečaj XXXVIII.

Mladenci, pojdite študirat!

Sedaj je doba veselih in prijetnih po-
čitnic. Naši dijaki so se razskropili po vsej
domovini, da se odpočijejo od obilnega truda
v preteklem šolskem letu ter se dušno in
telesno okrepijo za nadaljne študije. Ko se
bodo vrnili v šole, želimo, da pripeljejo seboj
mного novih dijakov, mladeničev, ki so do-
vršili ljudsko šolo. Naš narod krvavo potre-
buje delavnih, izobraženih moči. Skoraj v
vsakem stanu imamo pomanjkanje: premalo
je duhovnikov, premalo je pravnikov za sod-
niško, notarsko in odvetniško službo, premalo
je srednješolskih profesorjev, premalo zdrav-
nikov, in sčasoma bo posebno občutno po-
manjkanje ljudskošolskih učiteljev. Na vsakem
polju nam primanjkuje vnetih, delavnih moči.
Trebajo jih je vzgojiti; to se mora kmalu
zgoditi, drugače bo naš premili
narod trpel preveliko škodo,
kajti le tisti narod ima zagotovljeno boljšo,
zlatoto bodočnost, ki ima dovolj vrlih, izobra-
ženih, v vseh strokah sedanje omike izurjenih
delavcev. Taki, in sicer v zadostnem številu,
so nam tako potrebni, kakor ribi voda, kakor
oraču pljuč; brez njih je vsak napredek
nemogoč. Dandanes le tisti narod ka, velja,
ki je povsem izobražen, zato mora imeti
odlične sotrudnike, da ga privedejo na tako
visoko stopinjo.

Pri nas Slovencih je to, hvala Bogu,
prav lahko mogoče, ker je naša mladina
zelo nadarjena. Med našim ljudstvom je vse
polno talentov, mladeničev, ki imajo izvan-
redno bister um, čudovit spomin, vsestransko

sposobnost za sleherne študije. Temu mora
z največjim priznanjem pritrditi vsak, ki
pozna našo mladino, a je imel tudi priložnost
mladino drugih narodov opazovati in spozna-
vati. Ne bila bi torej strašna škoda, ako bi
taki talenti ostali zakopani, ako se po viših
študijah ne bi postavili takorekoč na svečnik,
odkoder bi svetla luč njihovega duha žarno
sijala po vsej domovini? To bi bila grozna
nesreča za nje same in obenem pa tudi za
narod, kojemu bi lahko toliko koristili! Žal!
mного takih talentov leži res zakopanih;
ni se jim dala priložnost, da bi se v srednjih
in viših šolah povzpeli na vrhunec duševne
izobrazbe. To se v bodočnosti ne sme več
dogajati. Proč s tesnosrčnostjo, proč z bojaz-
nijo, da temu ali onemu mladeniču ne bi
bilo mogoče študirati! Posebno dva stanova
morata v tem oziru skupno in vspešno
delovati: to ste vi duhovniki in učitelji! Ako
zapazite kakega nadarjenega učenca, za štu-
dije dovolj sposobnega, pomozite mu v šole!
Prigovarjajte njegovim staršem, naj ga dajo
študirat, ako pa njim to nikakor ne bi bilo
mogoče, storite nekaj vi v tem oziru, žrtvujte
par kronic, vsaj zaradi tega se vam ne bo
treba beračiti iti! Storili boste neizmerno
dobro delo, koristili bodete tistemu mladeniču,
njegovim staršem, da, celemu narodu!

Da se študiranje v gmetnem oziru olajša,
so ustanovili vrli mladinsko ljubljeno društva
v podporo revnejših dijakov. Silno veliko se
je že v ta namen storilo. Vsa čast in slava
plemeniti darežljivosti in požrtvovalnosti! Na
vsaki srednji šoli so podporni društva, ki
razdelijo na stotine učnih knjig med dijake;

vrhu tega so v Mariboru, v Ptuj in Celju
dijaške kuhinje, ki priskrbijo dobro in tečno
hrano vsaj opoldne ubogim dijakom. Ako je
dijak vesten in marljiv, se mu ni treba bati,
da bi stradal. Našel bo več blagih podpor-
nikov, kakor je upal. A, kakor rečeno, vesten
in marljiv mora biti, ako to ni, potem je
sploh stokrat boljše, da ne gre študirat;
potem naj le ostane doma! Lenuhov in brez-
vestnežev, potepačev in zgubidancev na sred-
njih šolah kar nič ne potrebujejo! Jim dajo
kmalu breco in — slovo.

A vrlih dijakov nam je treba; takih, ki
so naš ponos in gotovo poročstvo za boljšo
prihodnost. Takih pošljite mnogo, mnogo v
šole! Nobena vas ne bi smela biti brez vsaj
enega takega dijaka. On naj bi bil veselje
cele soseske, čast svojih sorodnikov in ute-
meljeno upanje za bodoče srečnejše dni!

Politični shod pri Sv. Tro- jici v Slov. gor.

Lenarsko »katol. politično društvo« je
zadnje nedeljo s političnim shodom pri Sv.
Trojici v Slov. gor. pričelo svoje delovanje
zaradi novih volitev za IV. kurijo. Zbralo se
je na krasnem prostoru pred gostilno Mule-
čvo v Zgornjih Vrjanah pod kosatimi kosta-
nji, ki so bili okrašeni z slovenskimi zasta-
vami, lepo število moč iz trojskih občin,
nekaj narodnjakov je došlo tudi iz trga —
med njimi naš vrli in vsega priporočila vredni
narodni trgovec Jože Friš. Prisli so tudi Be-
nedičani s pevskim zborom, Antonijevčani in

Listek.

Skoke pri Mariboru.

(Napisal **Gabr. Majcen** po svojem predavanju v
Skokah dne 10. julija 1904, prirejenem po »Zgodovini
društva« za Spodnji Štajer.)

Vsak kraj ima svojo zgodovino, nekateri
posebno zanimivo. K takim-le je šteti tudi
Skoke pri Mariboru.

Skoke so vas na Ptujem polju, 9 km
jugovzhodno od Maribora; od hočke telez-
niške postajalnice se tje dos e v 1/2 uri. Vas
šteje danes 26 hiš — izmed njih je kmetijskih
13 — tvori z Dobrovcami skupaj eno kata-
stralno občino, ki se imenuje po njej, torej
Skoke, in spada pod župnijo slivniško. Prebi-
vavci, ki so seveda Slovenci, pokrivajo tekoče
troške največ z žitom in svinjerejo, nekaj pa
še privrže krompir. Skoke namreč nimajo
travnikov, dočim imajo takih sosedne vasi
dovolj; vse zemljišče je skoro samo polje,
ostalo pa je porastlo z borovjem. Skokljani,
kakor se imenujejo, se od sosedov ne razlo-
čujejo v ničemer: ne v telesnih in ne v du-
ševnih posebnostih, ne v govoricah, ne v noši,
ne v običajih in ne v stavbi hiš. In vendar
je zgodovina kraja vsa drugačna od sosednih.

Ko sem pred dobrim mesecem prvokrat
stopil na skoška tla, sem vprašal starega

moža, ali ve, odkod ima njih vas čudno ime
Skoke. Mož mi to ponosno zatrdi ter začne
pripovedovati: »D lgo, dolgo je že od tega,
ko sta se bojevala neki višji in pa »gmajar«,
prostak. Zmagal je zadnji ter nasprotnika
takorekoč preskočil. Za plačilo, katero si je
smel izbrati po prosti volji, si je pa določil to
zemljišče, ki je vsled tega dobilo ime Skoke.
Ta dogodek je celo zapisan na irhi in sicer
z zlatimi črkami, zraven pa tudi namalana
roka zmagačeva z mečem. To irho shranjuje
posestnik Pesek v Skokah. Ne dvomim, da
Vam jo pokaže.«

Ime vasi sicer ni nastalo na tak način,
a pripovedka moževa mi je dokaz, da se
ljudstvo zanima za izvor imena. In ker je
to ime v zvezi z zgodovino Skok, nočem
prebivavcem te vasi, ki sem je po svojih
pohodih spoznal kot vrle in dobrosrčne ro-
jake, pridržati zgodovine njih kraja, v kol-
kor mi je doslej bilo mogoče dognati jo.

Naši slovenski prastariši so prišli okoli
l. 575 v to pokrajino, ki je bila tedaj, jako
slabo obljubena.

Dobrih 150 let je naš rod bil na zemlji,
ki jo je jel krciti in obdeloval pridno, sam go-
spodar. Okoli 745 pa so nas Nemci z mečem
premagali in prišli smo pod nemško vlado;
s tem je zemlja slovenska postala lastnina
nemških kraljev in slovenski kmet je delavec

na posestvu drugega.

Nemški kralj Karol (po knjigah Veliki
imenovan), ki je vladal od 768 do 814, je
slovenski svet dal izmeriti in razkosati v po-
samezna zemljišča ali »zemlje«. Te niso bile
enake velikosti; merila je vsaka toliko, da
je mogla dobro prerediti eno družino; torej
je bila taka zemlja tem večja, čim nerodo-
vitniši je bil svet. Na Ptujem polju so me-
rile po 40 do 45 oralov. Če je zemlja bila
brez h še, torej pazna, pusta, se je zvala
pušča, s hišo pa kmetija; pušče so potem-
takem pripadle h kmetijam.

Zemljišče današnjih Skok so naši pra-
stariši zvali Vodogaj. Danes to ime ni
znano nikomur; vendar je popolnoma jasnega
pomena. Hosta na južni strani Skok, to je
ona proti Dobrovcam, se še danes zove Gaj.
Gotovo je ta Gaj v tistem času, ko je tukaj
bilo le malo ali nič ljudi, bil mnogo večji.
Ljudje, ki so prišli sem, so ga namreč veliko
izkrčili za polja. Pomen drugega dela besede
je torej dognan. Kar se pa tiče vode, moramo
prijeti, da Gaj danes take, vsaj večje, nima.
Ali nekda jo je imel, in od tega ni tako
dolgo. Stari ljudje še pomnijo, da je Hočka
voda, ki zdaj teče na Rogozo in se za vasjo
izgubi, tekla čez Skoke, torej skoz Gaj. Tako
je naravno, da so naši prastariši temu kraju
reka i Vodogaj.